

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 14 Hydref, 2025

YN BRESENNOL:

Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)

Cynghorydd Non Dafydd, Douglas Massie Fowlie,
John Ifan Jones, Euryrn Morris, Pip O'Neill, Derek Owen,
Margaret Murley Roberts, Ken Taylor, Sonia Williams and
Liz Wood.

Aelod Portffolio

Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio dros Wasanaethau
Oedolion a Diogelwch Cymunedol.

WRTH LAW:

Prif Weithredwr,
Pennaeth Democrataidd,
Swyddog Sgriwtini (EA),
Swyddog Cefnogi Polisi a'r Gymraeg (MT),
Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor - Gweddarlleu (FT)

**HEFYD YN
BRESENNOL:**

Aelodau Portffolio

Cynghorydd Gary Pritchard – Arweinydd y Cyngor ac Aelod
Portffolio dros Ddatblygu Economaidd (eitem 4)
Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio dros Hamdden,
Twristiaeth a Morwrol.
Cynghorydd Dyfed W Jones – Aelod Portffolio dros
Gwasanaethau Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd
Cynghorydd Nicola Roberts – Aelod Portffolio dros Gynllunio,
Diogelu'r Cyhoedd a Newid Hinsawdd.
Cynghorydd Robin Williams - Dirprwy Arweinydd ac Aelod
Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai
Cynghorydd Dafydd Roberts - Aelod Portffolio Addysg a'r Iaith
Gymraeg

Dafydd Gruffydd - Menter Môn (ar gyfer eitem 4)
Elen Hughes - Menter Môn (ar gyfer eitem 4)

Ms Daron Owens – Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch
Cymunedol Gwynedd a Môn (ar gyfer eitem 5).
Elliwllyr - Rheolwr Gwasanaethau Tai, Strategaeth, Comisiynu
a Pholisi (ar gyfer eitem 5).

YMDDIHEURIADAU: Mr John Tierney – Yr Eglwys Gatholig
Mrs Wenda Owen - Yr Eglwys yng Nghymru
Ms Kathryn Seeney – Rhiant Llywodraethwr – Sector Ysgolion
Cynradd
Ms Christina Williams – Rhiant Llywodraethwr – Sector Ysgolion
Uwchradd ac ADY

Dirprwy Prif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Gwasanaethau Tai,
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel a nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Bu i'r Cyngorydd Sonia Williams ddatgan diddordeb personol sydd ddim yn rhagfarnol gan ei bod yn Rheolwr Busnes 'Bwyd Da Môn' sydd yn gweithio mewn partneriaeth gyda Menter Môn (eitem 4).

Bu i'r Cyngorydd Euryr Morris ddatgan diddordeb personol ond dim rhagfarnol gan ei fod yn cael ei gyflogi gan Gyngor Gwynedd (eitem 5).

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 16 Medi 2025 yn gywir.

Camau gweithredu sy'n deillio o gyfarfod 12 Chwefror 2025:-

Gweithred: Anfon llythyr at Lywodraeth Cymru i nodi bod angen darparu cyllid ychwanegol i'r gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad.

Diweddariad: Derbyniwyd ymateb yn ddiweddar gan ysgrifennydd y cabinet dros addysg yn tynnu sylw at yr ymrwymiad parhaus Llywodraeth Cymru i gefnogi'r system Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) trwy gyllid cynaliadwy, cefnogaeth i'r gweithlu, a digwyddiadau sydd wedi'u hanelu at addysg gynhwysol, gan gynnwys mwy o gyllid ar gyfer Cydlynwyr ADY, cwnsela ysgolion, a mentrau ieuchyd meddwl. Mae hefyd yn cydnabod heriau cyfredol megis pwysau cyfreithiol, straen ar y gweithlu, a chymhwyso anghyson o'r fframwaith ADY, gyda chamau'n cael eu cymryd i wella eglurder, hyfforddiant, a chapasiti rhanbarthol, gan gynnwys cefnogaeth i raglen seicoleg addysgol newydd ym Mhrifysgol Bangor.

CYTUNWYD i atodi'r llythyr i gofnodion cyfarfod heddiw.

Croesawodd y Cadeirydd Mr Dafydd Gruffydd, Rheolwr Gyfarwyddwr ac Elen Hughes, Cyfarwyddwr Prosiect – Menter Môn i'r cyfarfod i gyflwyno trosolwg o'r gwasanaethau a ddarperir gan Fenter Môn.

Fel wnaeth Arweinydd y Cyngor, fel y deilydd portffolio perthnasol, gyflwyno'r eitem a throsglwyddo i swyddogion Menter Môn. Dywedodd Mr Dafydd Gruffydd, Rheolwr Gyfarwyddwr fod Menter Môn wedi ei sefydlu gan y Cyngor Sir yn 1995 ac eleni mae'r cwmni yn dathlu ei ben-blwydd yn 30 mlwydd oed. Yn 1996 cafodd penderfyniad ei wneud i'w sefydlu fel cwmni 'nid er elw' i ddarparu rhaglen LEADER yr UE, oedd yn ceisio datblygu atebion i'r heriau'n wynebu ardaloedd gwledig.

Mae'r fenter wedi esblygu dros y blynyddoedd, gan gyflawni prosiectau rhanbarthol a chenedlaethol, ond mae amrywiaeth a phwyslais y gwaith ar Ynys Môn wedi aros yn gyson. Maent erbyn hyn yn cyflogi oddeutu 80 aelod o staff gyda'r oed cyfartalog yn 35. Mae gwerthoedd y cwmni wedi aros 'run fath. Mae'u blaenoriaeth wedi'i roi i ddatblygu potensial er mwyn cryfhau'r economi a'r diwylliant. Canolbwyntiai'r cwmni ar dri phortffolio penodol, sef Y Gymuned, Yr Economi ac Egni. Maent yn canfod, creu a gweithredu cyfleoedd i gefnogi a datblygu pobl, gryfhau'r economi, wella'r amgylchedd a bywiogi eu diwylliant.

Dywedodd y Rheolwr Gyfarwyddwr fod y berthynas rhwng Menter Môn a Chyngor Sir Ynys Môn wedi cryfhau. Mae cyfarfodydd cyson yn cael eu cynnal gyda Phrif Weithredwr y Cyngor, ac mae Arweinydd a Dirprwy Arweinydd y Cyngor yn aelodau ar fwrdd Menter Môn.

Yn dilyn y cyflwyniad, codwyd y pwyntiau trafod a ganlyn gan y Pwyllgor:

Gofynnwyd cwestiynau ynghylch effaith ansicrwydd cyllid cyhoeddus (grantiau) ar allu'r sefydliad i gyflawni ei flaenoriaethau/amcanion allweddol.

- Gofynnodd Cyngorydd Margaret Roberts o ystyried yr ansicrwydd ynghylch cyllid cyhoeddus, pa effaith mae hyn yn ei gael ar allu Menter Môn i gyflawni ei phrif flaenoriaethau a'i hamcanion? Atebodd y Rheolwr Gyfarwyddwr wrth ddweud fod llawer o raglenni cynlluniau grantiau mawr ar gael oddeutu 10 mlynedd yn ôl, erbyn hyn mae'r arian mwy ansicr gyda chynlluniau cymunedol. Nid ydynt yn drawsnewidiol i'r gymuned ond yn cadw'r olwyn i droi. Disgwyliai'r fenter i gael gweld be ddigwyddai gyda Balchder Bro. Dywedodd y Prif Weithredwr nid yw'n tanseilio faint o waith sydd yno i'r corff weithio drwy'r gwahanol weithdrefnau cyllid, mae'n newid yn aml. Mae sefydlogrwydd yn gwneud gwahaniaeth mawr i allu prosiectau cyfalaf er mwyn eu gwireddu. 5 miliwn oedd dyraniad Gronfa Ffyniant Lleol Ynys Môn dros y 4 mlynedd diwethaf (500 miliwn i Gymru gyfan). Yn anffodus mae'n edrych fel bod llai o gyllid grant am fod ar gael yn y dyfodol sydd yn ei gwneud yn hollbwysig i ganolbwyntio ar iaith, ynni a bywyd gwyllt.
- Cyfeiriodd Cyngorydd Gwilym Jones at waith aruthrol cyn-gyfarwyddwr Menter Môn, Gerallt Llywelyn. Gofynnodd pa gyfran o'r cyllid sydd yn cael ei wario'n Sir Fôn, a faint sydd yn cael ei wario dros y bont? Atebodd Dafydd Gruffydd fod rhai cynlluniau yn berthnasol i'r ddwy sir, a rhai cynlluniau yn

berthnasol i un sir, mae'n rhaid adrodd yn union beth sydd yn cael ei wario yn lle i'r cyllidwyr. Ar adegau mae amheuaeth fod arian Ynys Môn yn cael ei wario dros y bont, ac weithiau mae amheuaeth i'r gwrthwyneb hefyd, cadarnhaodd nid yw hynny'n wir. Os bysai'r cwmni dim ond wedi parhau i weithio ym Môn yn unig, efallai ni fysai Menter Môn bodoli heddiw. Budd i gael cwmni mentrus gyda 80 o bobl ifanc yn gweithio yno.

- Diolchodd Cynghorydd Douglas Fowlie i Dafydd Gruffydd am ei gyflwyniad. Dywedodd ei fod yn cynrychioli Cyngor Cymuned Aberffraw a bod hanes fod Menter Môn wedi gwerthu Cegin Llys Llywelyn i gyllido diffyg arian mewn pensiynau. Holodd pa wir sydd yn hynny, a pha sicrwydd sydd yno i sicrhau na fydd Menter Môn yn gwerthu asedau cymunedol i gyllido unrhyw ddiffyg eto? Cadarnhaodd Dafydd Gruffydd fod Cegin Llys Llywelyn wedi'i werthu nôl yn 2013 dan arweiniad Gerallt Llywelyn Jones, gan ei fod yn ased heb ddefnydd. Cawson gyllideb gan Ewrop i'w adnewyddu i fod yn fusnes lletygarwch a thŷ golchi, ac mi redwyd am 10 mlynedd. Y teimlad oedd nad Menter Môn oedd y cerbyd gorau i redeg y fath yno o sefydliad felly cafodd ei werthu a defnyddiwyd rhan o'r arian i gychwyn y Prosiect Morlais (oddeutu 100 mil). Atgyfnerthodd fod Menter Môn yn gwmni dielw sydd yn nofio mewn dyfroedd eithaf heriol, yn sicr ni chafodd ei wario ar ddiffyg pensiynau. Gwaith Gerallt Llywelyn Jones yn glod i Ynys Môn ac mae wedi gwireddu rhywbeth anhygoel.

Gofynnwyd cwestiynau ynghylch monitro datblygiadau, cyflawniadau a heriau allweddol ers i Fenter Môn ymddangos o flaen y Pwyllgor Sgriwtini ddiwethaf ym mis Hydref 2024.

- Gofynnodd Cynghorydd Eurn Morris pa fesurau neu ddangosyddion perfformiad sydd ar waith i asesu effaith gymdeithasol ac economaidd prosiectau Menter Môn ar gymunedau'r ynys? Pa gamau mae Menter Môn yn cymryd i gadw staff profiadol a denu staff newydd? Dywedodd Dafydd Gruffydd fod yno fynegeion perfformiad allweddol gyda phob cynllun a'u bod yn casglu ac yn adrodd ar rheini. Hwn ar y rhestr 'i wneud' er mwyn arddangos sut mae Menter Môn yn cyfoethogi Ynys Môn. O ran cadw a denu staff, teimlai eu bod wedi proffesiynoli wrth recriwtio aelod staff Adnoddau Dynol i dynhau polisïau a phrosesau.
- Gofynnodd Cynghorydd Non Dafydd pa gamau mae Menter Môn yn ei gymryd i fynd i'r afael a'r her o gadw staff profiadol a denu doniau newydd i'r sefydliad? Atebodd y Rheolwr Gyfarwyddwr eu bod eisiau cyfleu fod y fenter yn le difyr i weithio gyda digon o amrywiaeth yn y gwaith. Telerau da iawn ar gael ar gyfer aelodau staff gyda swm cadarnhaol o bobl yn cael eu cyfweld am y swyddi.
- Yn gysylltiedig gyda'r Hwb Hydrogen, gofynnodd y Cynghorydd Pip O N'eill pa heriau allweddol bydd Menter Môn yn eu hwynebu wrth symud ymlaen. Dywedodd Dafydd Gruffydd bod achos busnes drafft ac achos busnes terfynol i'w orffen, a bod angen arwyddo cytundeb gyda 'EDF Dynamics'. Dim yn cael arian i wneud y gwaith felly mae'r arian yn gyfalaf i gyd. Her i ariannu'r holl waith paratoi.
- Dywedodd y Cynghorydd Ken Taylor ei bod hi'n braf gallu gweld y fenter yn dathlu ei holl lwyddiant. Nododd fod y Cyngor Sir wedi cyflogi 4 o fyfyrwyr ifanc a gofynnodd a yw hynny'n rhywbeth mae Menter Môn yn ei gynnig?

Ymatebodd Dafydd Gruffydd fod y cynllun Llwyddo'n Lleol yn rhywbeth sydd yn agos iawn at eu calonnau. Nid yw'r math o waith mae'r sefydliad yn ei wneud ar hyn o bryd yn cynnig ei hun i brentisiaethau. Llawer o waith wedi'i wneud efo Morlais wrth ymgysylltu gyda'r bobl ifanc, efallai bydd gwaith ar eu cyfer yn y dyfodol. Pwysig nodi efo cynlluniau ynni, cynlluniau adfywio ydyn nhw. Cadw'r bobl ifanc yn yr ardal a gallu cynnal yr iaith Gymraeg.

- Nododd y Cadeirydd fod cysylltiadau cryf amlwg strategol rhwng Menter Môn a'r Cyngor, pryderodd nad oedd gymaint o gysylltiad rhwng Menter Môn a'r wardiau. Efallai angen ffurfioli'r broses. Atebodd Elen Hughes fod cyfarwyddyd i aelodau staff Menter Môn i ymgysylltu gydag Aelodau Lleol pan mae gweithgareddau yn digwydd, yn enwedig gyda Balchder Bro. Ar hyn o bryd yn gweithio gyda 30 o leoliadau ar draws yr ynys. Dim bob amser yn monitro'r cysylltiadau gyda'r aelodau ond yn hapus i ystyried gwneud hynny ac adrodd yn ôl. Gwerthfawrogodd bod cryfhau cysylltiadau yn fudd i'r fenter.

Gweithred 1

Monitro a gwerthuso effeithiolrwydd y broses gydweithio rhwng Menter Môn ac Aelodau Lleol i gryfhau a ffurfioli'r broses, gan nodi meysydd i'w gwella.

- Hoffai Cynghorydd Gwilym Jones ddiolch am y wybodaeth a rannwyd am Barc Solar Traffwll ac am y gwaith rhagorol oed-gyfeillgar, Balchder Bro sydd yn cael ei wneud. Cyfeiriodd at y Parti Paned yng Nghanolfan Glanhwfa a'r digwyddiadau Heneiddio'n Dda dros y gaeaf, dywedodd heb y cyd-weithio gyda Menter Môn ni fysai hynny yn gallu digwydd.
- Cynghorydd Non Dafydd yn ymwybodol fod yno deimladau gwahanol ynglŷn â solar ym Môn. Dywedodd mai rhai o'i phryderon oedd y gwelededd a'r swyddi, gofynnodd sut mae modd argyhoeddi pobl Bryngwran a Caergeiliog ei fod yn beth da fod Menter Môn yn ei ddatblygu i'r ardal a'r bobl? Atebodd y Rheolwr Gyfarwyddwr wrth ddweud fod Traffwll wedi cael caniatâd cynllunio a bod arian wedi'i wario, felly yn bendant am ddigwydd. Cais wedi'i wneud iddynt werthu'r Parc i Fenter Môn fel bod y buddion yn aros yn lleol. Derbyn pwynt o ran swyddi, ond yn beth da os oes modd defnyddio'r arian. Sgwrs i'w gael efo aelodau lleol ynglŷn sut fysai'n edrych o ran model.
- Credodd Cynghorydd Douglas Fowle dylai cynghorwyr gymryd cyfrifoldeb os ydynt angen rhywbeth wedi'i wneud yn eu maes eu hunain. Gofynnodd beth hoffai Menter Môn weld gan gynghorwyr i wneud y berthynas yn un cryfach? Atebodd Dafydd Gruffydd efallai ei bod hi'n fater o godi'r ffôn neu yrru e-bost. Mae croeso i unrhyw un gysylltu ag ef neu unrhyw aelod staff. Ychwanegodd Elen eu bod wrthi'n trefnu cyfres o gyfarfodydd wyneb i wyneb gyda phob ward. Gwerthfawroga'r cydweithrediad er mwyn symud ymlaen gyda rheini.
- Dymunodd Cynghorydd Gary Pritchard egluro ychydig o bwyntiau oedd wedi codi yn ystod y drafodaeth. Dywedodd ei fod yn ymwybodol eu bod yn cael llai o arian eleni nag llynedd, ac yn edrych fel eu bod am gael llai eto blwyddyn nesaf. Mae'n her sydd yn cael ei drafod yn gyson gyda Dafydd ag Elen â'r Pwyllgor Gwaith. Mae'r elfen gymunedol yn hollbwysig. Fel rhan o'i rôl fel yr Arweinydd ac fel Deilydd, cydnabyddir fod yno sawl fudd i'r fenter sydd ddim yn cael eu cofnodi o dan y mynegeion perfformiad allweddol. Mae

yno her ariannol ond angen canu clodydd Menter Môn. Hoffai ddiolch yn fawr iddynt am eu holl waith ac am greu gwir wahaniaeth i Ynys Môn.

PENDERFYNWYD derbyn y cyflwyniad a'r cynnwys yn gynwysedig.

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL PARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL GWYNEDD AC YNYS MÔN: 2024/25

Cyflwynwyd adroddiad y Dirprwy Brif Weithredwr i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio dros Wasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol bod hi'n statudol fod Partneriaeth Diogelwch yn bodoli o dan Ddeddf Trosedd ac Anrhefn 1998. Mae aelodau'r bartneriaeth yn cynnwys Cyngor Sir Ynys Môn, yr Heddlu, Gwasanaeth Prawf, Bwrdd Iechyd a'r Gwasanaeth Tân ac Achub. Mae cyfrifoldebau a meysydd arbennig yn cynnwys trosedd ac anrhefn, camddefnyddio sylweddau, lleihau troseddu, trais difrifol ac yn hynod o bwysig comisiynu adolygiadau lladdiadau domestig. Maent yn atebol ac yn cydweithio gyda'r bwrdd rhanbarthol Gogledd Cymru sydd yn cyfarfod yn chwarterol.

Cychwynnodd Daron Owens drwy grynhoi'r prif bwyntiau'r adroddiad. Teimlai ei fod yn bwysig nodi eu bod ddim yn derbyn cyllid parhaol i gomisiynu prosiectau na gwasanaethau yn uniongyrchol. Yr unig gomisiynu yw ar gyfer adroddiadau llofruddiaeth ddomestig gan nid oes arian yn cael ei ddyrannu yn barhaol i ddiogelwch cymunedol. Mae yno bwyslais ar beth gaiff ei wneud mewn partneriaeth. Gweithiai'r tîm yn agos gyda bwrdd rhanbarthol Gogledd Cymru gan mai hwythau sydd yn gosod blaenoriaethau ar gyfer atal troseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Llauer o waith wedi mynd mewn i barhau ar y strategaeth trais difrifol Gogledd Cymru. Wedi bod yn rhan o'r bwrdd llywio rhanbarthol dros y 11 mis diwethaf. Derbyniai'r tîm gyllid gan y Swyddfa Gartref yn flynyddol sydd yn eu galluogi i barhau gyda'r gwaith rhanbarthol ataliol.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion canlynol:-

Gofynnwyd cwestiynnau ynghylch mesur blaenoriaethau'r Bartneriaeth (sy'n seiliedig ar broses asesu anghenion lleol), a nodi unrhyw anghenion lleol newydd neu ychwanegol.

- Gofynnodd Cyngorydd Eurn Morris ym mha ffyrdd mae blaenoriaethau'r Bartneriaeth ar gyfer 2025/26 yn adlewyrchu anghenion lleol Ynys Môn yn llawn, yn seiliedig ar dystiolaeth a data diweddar? Atebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn, fel mae'n nodi yn yr adroddiad, mae eu blaenoriaethau wedi'u selio ar Strategaeth y Bwrdd Rhanbarthol Gogledd Cymru Fwy Diogel. Gweledigaeth y bwrdd yma yw bod Gogledd Cymru yn lle diogel a chynhwysol i fyw, gweithio ynddo ac ymweld. Pwrpas y Bwrdd rhanbarthol yw cydweithio i gyflawni'r weledigaeth hon, drwy fynd i'r afael â throseddu ac anhrefn ar draws y rhanbarth. Sail y Strategaeth yw'r asesiad strategol gan yr heddlu, sydd yn adrodd ar risg a bygythiadau gan feysydd trosedd sydd yn effeithio Gogledd Cymru, a prif amcan y ddogfen yw hysbysu'r rhai sydd yn gwneud penderfyniadau strategol a gosod blaenoriaethau. Mae cynllun Trosedd Comisiynydd yr

Heddlu hefyd yn llywio'r meysydd yma, ac mae'n seiliedig ar ymgynghoriaeth fanwl gyda'r cyhoedd. Felly, mae Strategaeth y Bwrdd Rhanbarthol yn gosod fframwaith flaenoriaethu i holl Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol y rhanbarth, ac maent yn adrodd ar eu gwaith bob chwarter i'r Bwrdd. Fodd bynnag, mae'n gyfrifoldeb arnynt i gytuno ar eu camau gweithredu penodol eu hunain mewn ymateb i angen lleol. Gan fod yr holl flaenoriaethau a gweithredoedd yn seiliedig ar dystiolaeth, data ac ymgynghori gyda'r cyhoedd, dywedodd Daron Owens eu bod yn hyderus eu bod yn adlewyrchu anghenion lleol Ynys Môn yn llawn, ond yn hollol agored i dderbyn awgrymiadau ar unrhyw feysydd sydd ar goll.

- Gofynnodd Cyngorydd Euryr Morris sut mae'r Bartneriaeth yn mesur effeithiolrwydd ei gweithgarwch wrth leihau trosedd ac anhrefn ar yr Ynys? Atebodd Daron Owens ei bod hi'n hanfodol bod strategaethau a gweithgareddau Partneriaethau Diogelwch Cymunedol yn seiliedig ar, ac yn cael eu gyrru gan dystiolaeth. Mae dull sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn eu galluogi i sicrhau dealltwriaeth gywir o dirwedd troseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol yn yr ardaloedd, a'r problemau a'r materion y dylid eu blaenoriaethu. Mae'r dystiolaeth yn eu galluogi i wneud penderfyniadau gwybodus ynghylch pa weithgareddau sy'n debygol o fod fwyaf effeithiol wrth leihau ac atal troseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, ac i ddeall os yw eu hymyriadau yn gweithio'n ymarferol. Mae'r dystiolaeth maent yn ei hystyried yn cymryd sawl ffurf, er enghraifft - data trosedd, y cyfnewid o wybodaeth strategol a mewnwleidiad rheolaidd a rennir gan yr awdurdodau cyfrifol gwahanol, y gymuned leol, ac ymchwil academiaidd ar beth sydd yn gweithio. Mae ganddyn nhw ddadansoddwr partneriaeth, fel y gellir darparu data trosedd rheolaidd i gefnogi penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Mae'r Heddlu hefyd yn edrych ar ffigurau trosedd yn gyson, ac yn adolygu pob newid yn rhanbarthol ac yn lleol. Mae unrhyw newidiadau sylweddol yn destun dadansoddiad pellach. Yna bydd meysydd problemus yn cael eu hadolygu, gyda chynlluniau plismona ar waith i fynd i'r afael arnynt. Mae dulliau plismona lleol yn cynnwys gosod adnoddau bob dydd i fynd i'r afael â materion wrth iddynt ddod i'r amlwg. Mae'r data'n newid yn aml iawn ac mae'r Heddlu'n ymateb iddo bob wythnos i nodi a deall unrhyw gynnydd a rhoi mesurau ar waith os oes angen. Nododd Daron eu bod yn cadw ffocws clir ar gyflawni a rhoi gweithredoedd ar waith, a mesur ei effaith drwy ymgorffori dull lle mae gan ein cynllun weithgareddau a chanlyniadau clir a chysylltiedig fel bod modd mesur a monitro effeithiolrwydd y ffrwd gwaith eang sydd ganddyn nhw.

Gofynnwyd cwestiynau ynghylch asesu effeithiolrwydd y bartneriaeth statudol yn unol â disgwyliadau'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn 1998.

- Gofynnodd Cyngorydd Euryr Morris pa mor effeithiol yw'r cydweithio rhwng yr asiantaethau statudol (Heddlu, Iechyd, Gwasanaeth Tân ac Achub, ac eraill) wrth gyflawni'r amcanion? Dywedodd Daron Owens ei bod yn statudol i gael Partneriaeth Diogelwch Cymunedol mewn lle, yn unol â'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn 1998, a'r syniad tu ôl i hyn yw bod trosedd yn broblem i bawb nid dim ond yr heddlu. Maent yn dod a gwasanaethau lleol at ei gilydd i fynd i'r afael a throedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Y prif gyfrifoldeb yw i'r gwasanaethau cyfrifol wneud pob dim y gallent yn rhesymol wneud i

atal trosedd ac anrhefn a datblygu cynlluniau i wneud hyn. Maent yn gweithredu ar yr egwyddor nad oes gan unrhyw asiantaeth sengl yr holl alluoedd ar gyfer lleihau ac atal troseddu, a bod ymateb lleol effeithiol yn gofyn am ymateb cymunedol cydlynol gan asiantaethau perthnasol. Fodd bynnag, mae'r problemau maent yn ceisio eu datrys yn aml yn gymhleth, a bydd gan bob un o'r sefydliadau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth eu blaenoriaethau sefydliadol, eu pwysau a'u cyfyngiadau. Rôl y bartneriaeth yw gweithio ar draws y ffiniau a'r rhwystrau yma i bennu a gyrru blaenoriaethau a gweithgareddau yn eu blaen. Mae llwyddiant yn ddibynnol ar bartneriaid y Bartneriaeth i wneud ymdrech i flaenoriaethu dull lle maent yn meithrin perthnasoedd gwaith cadarn ac yn rhannu gwybodaeth yn rheolaidd. Dywedodd Daron ei bod yn hyderus bod y cydweithio yn effeithiol iawn er mwyn sicrhau hyn a hefyd yn cyfarch y dyletswyddau statudol sydd arnynt. Diolchodd Cynghorydd Euryr Morris am yr ymateb, pryderodd am y data sydd yn cael ei ddefnyddio, dywedodd y bysai'n hapusach os fysai'n dweud 'data Ynys Môn'. Hoffai weld dashfwrdd i weld y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn gweld gwahaniaeth. Derbyniodd Daron y pwynt a chadarnhaodd ei bod am ei gynnwys yn yr adroddiad nesaf.

Gweithred 1:

Cynwys ddangosfwrdd yn yr adroddiad blynyddol nesaf i fesur a dangos cynnydd ac effaith prosiectau a weithredwyd, gan gymharu perfformiad o ddechrau i ddiwedd y flwyddynà Uwch Swyddog Gweithredol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Mon.

- Gwerthfawrogodd y Prif Weithredwr yr holl wybodaeth gynhwysfawr a gafodd ei rannu gyda'r Pwyllgor. Dywedodd eu bod yn cael data cyfrinachol gan yr Heddlu yn rheolaidd. Mae'r blaenoriaethau yn cyfarch yr anghenion ac mae yno wahaniaethau, ac mae'r rhaglen waith yn cyfateb i hynny. Llauer o waith yn ddibynnol ar grantiau. Angen dilyn y prosesau i sicrhau fod grantiau yn dod. Derbyniodd Cynghorydd Ken Taylor y pwynt ynglŷn â'r data. Dywedodd ei fod bron yn sicr bod y Prif Arolygwr wedi adrodd ar ffigyrau yng Nghyngor Tref Ynys Môn yn ddiweddar, a'u bod yn galonogol.
- Dywedodd Gynghorydd Non Dafydd ei bod wedi gwrandao ar y pwyslais ataliol. Mynegodd fod cleifion Benllech, Llanfairpwll, Biwmares, Gwalchmai er enghraifft am golli mynediad at wasanaethau Therapi Galwedigaethol oni bai fod yno ddarpariaeth amgen yn cael ei wneud. Gofynnodd pa effaith fydd colli'r ddarpariaeth yna yn cael? Ymatebodd Daron Owens ei bod ddim yn ymwybodol o hyn cyn y cyfarfod hwn a'i bod am godi efo'r bwrdd mewn ychydig o wythnosau. Bwriedir darparu diweddariad ar ôl 7 Tachwedd.

Gweithred 2:

Darparu ddiweddariad i Aelodau'r Pwyllor yn dilyn cyfarfod y Bwrdd Iechyd ar 7 Tachwedd ynghylch y gostyngiadau arfaethedig i wasanaethau Therapi Galwedigaethol [OT's] ar draws yr Ynys oherwydd cyfyngiadau ariannuà Uwch Swyddog Gweithredol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Mon.

Gweithred 3:

Y Prif Weithredwr i ymgysylltu â Chyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a Deiliaid Portffolio perthnasol i sicrhau bod pryderon ynghylch effaith y gostyngiadau arfaethedig i wasanaethau Therapi Galwedigaethol [OT's] ar draws sawl meddygfa ar Ynys Môn yn cael eu hadlewyrchu yn y broses ymgynghori.

- Nododd Gynghorydd Sonia Williams fod cam-drin a thrais yn y cartref yn cynyddu. Gofynnodd am gael esiamplau o'r ymyrraeth gynnar sydd yn digwydd. Atebodd Daron Owens nad ydynt yn derbyn cyllid i fod yn ymyrryd ar brosiectau ond fod y mater yma yn bwysig iawn iddynt. Llauer o waith wedi digwydd er mwyn codi ymwybyddiaeth. Llinell gymorth ar gael i weithwyr proffesiynol, angen codi mwy o ymwybyddiaeth fod hwnnw ar gael. Diwrnod Rhuban Gwyn ar 25 Tachwedd a llauer o waith yn digwydd yn rhanbarthol. Derbyniodd Cynghorydd Sonia Williams y pwyntiau ond hoffai wybod beth sydd yn cael ei wneud i drio arbed y digwyddiad yn hytrach nag beth yw'r camau sydd yn cael eu cymryd ar ôl y digwyddiad. Aml iawn ddim yn cael ei nodi fod cam-drin yn y cartref yn digwydd i ddynion hefyd. Dywedodd Daron Owens fod cyllid trais difrifol wedi'u galluogi i gynnal sesiynau 'Dynion Wrth Waith' er mwyn galluogi staff y Cyngor i fod yn hyderus i gael y sgysiau.
- Gofynnodd Cynghorydd Pip O'Neill pa gymorth sydd ar gael ar hyn o bryd i helpu pobl sy'n gadael y carchar i ailintegreiddio i'r gymuned, yn enwedig mewn perthynas â rhaglenni hyfforddi a datblygu, yn ogystal â mynediad at lety? Atebodd Daron Owens ei bod yn ofyniad bod Gwasanaeth Tai'r Cyngor yn dilyn llwybr Llywodraeth Cymru pan fydd rhywun yn gadael y carchar a bod y Gwasanaeth Prawf, Tai a Charchardai yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau bod gan berson fynediad at wasanaethau gan gynnwys digartrefedd. Dywedodd ei bod yn ymwybodol bod gan yr adran Tai lwybr ail-sefydlu carcharorion y maent yn gweithredu ar gyfer pob rhyddhâwr carchar sydd wedi mynd i mewn i CEF (HMP) heb breswylfa sefydlog neu ddod o ddim preswylfa sefydlog yn ystod eu dedfryd. Mae dau swyddog Ailsefydlu Carcharorion wedi'u hariannu gan HSG. Maent yn cael eu cyflogi gan Gyngor Sir Ynys Môn ac yn gweithio o'r Tîm Cymorth Tai mewnol. Mae'r Gwasanaeth Tai yn gweithio yn agos iawn gyda chydweithwyr yr Heddlu a Phrawf. Un o'r prif nodau yw lleihau aildroseddu a hyn trwy ddarparu cymorth llety ochr yn ochr â chymorth emosiynol a lles. Mae'r swyddogion Ailsefydlu Carcharorion yn mynd i garchardai i gynnal yr asesiadau tai angenrheidiol. Gallent hefyd fanteisio ar gysylltiadau fideo. Nod hyn yw lleihau'r risg o ddigartrefedd a chyflawni cynllun llety da wrth iddynt gael eu rhyddhau. Bydd gan bob unigolyn gynllun cymorth ar waith ac mae hyn yn cynnwys mynediad at hyfforddiant, gwirfoddoli a chyflogaeth. Maent yn gweithio gyda DWP a Môn CF i sicrhau cymorth cyflogaeth. Roedd Digartref Cyf yn llwyddiannus gyda chais y Loteri Ddigartrefedd Wledig ac mae ganddynt 2 swyddog sydd yn cefnogi'r swyddogion Ailsefydlu Carcharorion yn eu gwaith. Maent hefyd yn cefnogi mynd â phobl sy'n gadael y carchar i apwyntiadau iechyd, cyfarfodydd prawf a llauer mwy. Mae rhai achosion yn gymhleth ac yn anhrefnus, yn aml yn gofyn am asiantaethau eraill i gefnogi - er enghraifft, Plant, Gwasanaethau Oedolion, CMHT, a'r Banc Bwyd. Ar hyn

o bryd maent yn gweithio ar beilot o'r grŵp Rheoli Troseddwyr Integredig (IOM) ochr yn ochr â Heddlu Gogledd Cymru a Phrawf. Mae ganddyn nhw 11 nominal ar IOM, a nod y peilot yw sicrhau cartref parhaol ar ôl eu rhyddhau. Mae astudiaethau wedi dangos bod llety o ansawdd yn lleihau'r risgiau o ailddosoddu. Maent yn gweithio gydag awdurdodau lleol eraill os oes ganddyn nhw ryddhâwr carchar sydd â chyfyngiadau i beidio â dychwelyd i'r Ynys. Er bod yr achosion hyn yn lleiafrif, maent yn anodd eu rheoli oherwydd bod y llety yn gorfod bod y tu allan i'r sir. Ychwanegodd Elliw Llŷr fod 50 uned ar gael ar gyfer pobl sydd yn gadael carchar. Mae cymorth budd-daliadau ar gael a 6 uned o letyau wedi'u cefnogi. Hoffai gyfleu fod Pennaeth y Gwasanaeth Prawf wedi disgrifio'u perthynas a'r Cyngor fel un ardderchog.

- Holodd Cynghorydd Douglas Fowlie os oes yno gefnogaeth ar gyfer unigolion sydd ddim yn cael dychwelyd i'w cartref teuluol, ac os yw'r rheolau 'run peth i ferched a dynion. Atebodd Elliw Llŷr wrth ddweud os yw rhywun yn gwneud cais am gymorth mae yno ddyletswydd arnynt i ddarparu eiddo addas ar eu cyfer. Gallai'r gwasanaeth gyd-weithio efo'r unigolyn wedi hynny. Caiff merched a dynion eu trin yn gyfartal.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi fod y Pwyllgor Sgriwtini yn cefnogi'r blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.

6 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR - 2025/2026

Adroddiad y Rheolwr Craffu sy'n nodi blaen raglen waith dangosol y Pwyllgor Craffu Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2025/2026, a gyflwynwyd i'w ystyried.

Cyfarfod 13 Tachwedd yn canolbwyntio ar faterion Addysg.

Cyfarfod 26 Tachwedd yn canolbwyntio ar Iechyd.

PENDERFYNWYD cytuno ar y fersiwn gyfredol o'r blaen raglen waith ar gyfer 2025/2026 a nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r blaen raglen waith.

Diolchodd y Cadeirydd yn arbennig i'r Rheolwr Sgriwtini, Anwen Davies am ei gwaith rhagorol ar hyd y blynyddoedd a dymunodd yn dda iddi gyda'i ymddeoliad.

**CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**